

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

ในการประเมินความเสี่ยงการรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กรอบหรือภาระงานการในประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ

๑. Corrective: แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่ามีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective: เผื่อระวังสอดส่องติดตามพฤติกรรมเสี่ยงทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้ง
ข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับ ความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่ผู้บริหาร
๓. Preventive: ป้องกันหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่จะนำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการ กระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปแล้วมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับWorkflow ใหม่ไม่เปิดช่องว่าง ให้ทำการทุจริตเข้ามาได้อีก
๔. Forecasting: การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าใน อนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในองค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

คือการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น	Unknow Factor ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดขึ้น
(๑) การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘		/
(๒) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		/
(๓) การจัดซื้อจัดจ้าง		/
(๔) การบริหารงานบุคคล		/

หมายเหตุ : Know Factor ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติมีเคยมี

Unknow Factor ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการคาดการณ์ล่วงหน้าในอนาคตปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่ ๑ เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย และการประเมินผลกระทบความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนที่ชัดเจนได้

๑) เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต

โอกาสเกิดการทุจริต	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

๒.๑ เกณฑ์ผลกระทบด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

๒.๒ เกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	
๕	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน ต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษ ข้อมูลความผิด เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานในเรื่อง ความโปร่งใส สื่อสังคมออนไลน์
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบ ภายนอกเข้าตรวจสอบ ข้อเท็จจริงการกระทำทุจริตอย่าง ต่อเนื่อง
๒	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบ ภายนอก ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๑	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีเรื่อง ร้องเรียน มีการแจ้งเบาะแส

๓) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

โอกาสเกิด	เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)				
	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว** หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง** หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม** หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง** หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

การนำโอกาส/ความเสี่ยงทางทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็นสีส้ม และสีแดง จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยง

ตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (L x I)		
		โอกาสเกิด L	ผลกระทบ I	Risk Score (L x I)
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๑	๓	๓
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	๑	๒	๒
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑	๑	๑
๔	การบริหารงานบุคคล	๑	๑	๑

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ค่าความเสี่ยงรวม จากตารางเมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix) โดยการวิเคราะห์จากประสิทธิผลหรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ที่ระดับใด โดยเกณฑ์คุณภาพ การจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับดังนี้

ระดับดี หมายถึง จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

ระดับดี หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กรแต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

ระดับอ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้..หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้ให้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ไม่มีความเข้าใจ

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

ตารางแสดงการประเมินควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ดี		✓	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	ดี	✓		
การจัดซื้อจัดจ้าง	ดี	✓		
การบริหารงานบุคคล	ดี	✓		

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตดังกล่าว พบว่าความเสี่ยงการทุจริตจากการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ อยู่ในระดับปานกลาง จัดการได้โดยส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๗

ความเสี่ยง	ระดับ	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	ปานกลาง (๓)	๑.การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ๒.การเรียกรับผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ ๓.การรับของขวัญ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ	๑.จัดทำคู่มือหรือแนวทางการให้บริการสำหรับผู้มาติดต่อราชการและเผยแพร่เปิดเผยคู่มือหรือแนวทางให้ทราบโดยทั่วกัน ๒.การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service) ๓.จัดให้มีช่องทางแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตที่มีการคุ้มครองข้อมูลผู้แจ้ง ๔.การสร้างวัฒนธรรม No Gift Policy
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	ต่ำ (๒)	๑.เจ้าหน้าที่เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์จากผู้มาติดต่อราชการ เพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ ๒.การรับของขวัญ ของฝากจากผู้มาติดต่อราชการ ๓.การขอรับบริจาค เพื่อประโยชน์ส่วนตนจากผู้มาติดต่อราชการ	๑.การสร้างวัฒนธรรม No Gift Policy ๒.จัดให้มีช่องทางแจ้งเรื่องร้องเรียนการทุจริตที่มีการคุ้มครองข้อมูลผู้แจ้ง ๓.จัดให้มีช่องทางการสอบถามข้อมูลต่างๆ โดยลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง เช่น Webboard, Facebook, Line official, Chatbot
การจัดซื้อจัดจ้าง	ต่ำ (๑)	๑.การปกปิดข้อมูลการซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ ๒.การตรวจรับพัสดุไม่ตรงตามแบบรูปรายการ/รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ๓.การให้สินบน/ของขวัญ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้คู่สัญญา	๑.รายงานและเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างรวมทั้งรายงานการดำเนินงานรายเดือนรายไตรมาส เสนอผู้บริหารทราบทุกครั้ง ๒.เผยแพร่ประกาศต่างๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือการจัดหาพัสดุผ่านเว็บไซต์หน่วยงาน ๓.การสร้างวัฒนธรรม No Gift Policy
การบริหารงานบุคคล	ต่ำ (๑)	๑.การใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เช่น การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย ๒. การรับบุคคลที่เป็นเครือญาติ หรือ บุคคลที่ตนเองได้รับผลประโยชน์เข้าทำงาน	๑.จัดทำแผนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ๒.จัดทำแนวทางปฏิบัติ Do & Don't เพื่อลดความสับสนเกี่ยวกับพฤติกรรมสีเทา ๓.ฝึกอบรมที่มีการสอดแทรกสาระด้านจริยธรรมหรือกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกัน หรือการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

สถานะ	ขอบเขตคำนิยาม/ความหมาย
สีเขียว	ไม่เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
สีเหลือง	เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันที ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้
สีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแต่ยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากขั้นตอนที่ ๖ ที่จำแนกสถานะความเสี่ยงออกเป็น ๓ สี ได้แก่ “สีเขียว สีเหลือง และสีแดง” โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพในทวีนคราะห์ได้นั้น

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตพบว่าความเสี่ยงในการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพ มีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมมีค่าความเสี่ยงรวมอยู่ในระดับยังไม่เกิด แต่ควรเฝ้าระวังต่อเนื่อง ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘		✓	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	✓		
การจัดซื้อจัดจ้าง	✓		
การบริหารงานบุคคล	✓		

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริตตามขั้นตอนที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี)

สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะความเสี่ยง สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สถานะความเสี่ยง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตามประเมินผล

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงทุจริต (เขียว เหลือง แดง)		
	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง
๑		การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง		
๔	การบริหารงานบุคคล		

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ตารางที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน